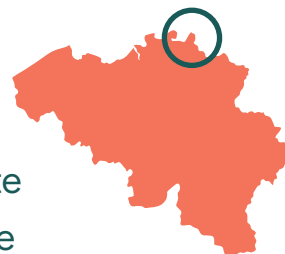

OP DE RAND VAN BELGIË EN NEDERLAND

Grensoverschrijdend weekend

De grens bij Baarle-Nassau en Baarle-Hertog vormt geen kaarsrechte lijn, dat wisten we. Maar dat je tijdens een weekendje weg telkens de Belgisch-Nederlandse grens oversteekt, blijft toch verrassend. Net als een landloperbegraafplaats en de geschiedenis van de Dodendraad.

TEKST EN FOTO'S HILDE BOUT

We navigeren onze camper naar minicamping Boshoven, aan de N260 tussen Alphen en Baarle-Nassau in Brabant. Daarvandaan stappen we op onze eerste vakantiemiddag op de fiets om naar Baarle-Nassau en Baarle-Hertog te rijden, een paar kilometer ten zuiden van de camping. Twee tegen elkaar aan geplakte stadjes, het ene Nederlands, het andere Belgisch. Of nou ja, was het maar zo eenvoudig. Want wandelend door beide 'Baarles' stap je letterlijk van het ene land in het andere. In het Nederlandse Baarle-Nassau liggen namelijk 22 enclaves – oftewel: gebieden die ingesloten zijn door grondgebied van een ander land – van het Belgische Baarle-Hertog. Tegelijkertijd telt Baarle-Nassau zeven enclaves in Baarle-Hertog. Marke-

ringen op het wegdek geven aan waar de grillige grenslijnen lopen en vaak is dat dwars door een straat. Of zelfs een café-terras; de een drinkt zijn koffie in Nederland, de ander in België.

LANGS DE MARK

De volgende dag maken we een langere fietstocht in de omgeving. De camping-eigenaresse heeft ons het fietspad langs het riviertje de Mark aangeraden, tussen Ulvenhout en Galder. We koersen die kant op, door een vrij gevarieerd landschap: weilanden, stukjes bos en velden waar de asperges al naar boven piepen. Soms een saaier fietspad langs de grote weg. Het pad langs de Mark blijkt inderdaad aardig, maar helaas wordt de route nogal ontsierd door allerlei graafwerkzaamheden. Het lokale waterschap is bezig het beeklandschap te herstellen om de biodiversiteit te versterken. Voor de toekomst belooft dat een fraaie omgeving, maar op dit moment stelt de fietstocht een tikje teleur. Al zal het ook niet meehelpen dat het behoorlijk fris is. We

hebben zelfs onze dikke jassen aan. Als we bijna thuis zijn en weer door de beide Baarles rijden, stappen we dus graag af om in het behaaglijk warme café bier en een bittergarnituur te bestellen.

Op Hemelvaartsdag schijnt echter het zonnetje, zodat we in T-shirt de 'Fietsallee' kunnen rijden, een ronde die slingerend door de Chaamse bossen loopt. De regen van de afgelopen tijd heeft gezorgd voor onder water gelopen wandelpaden, afgezet met rood-witte linten. Als fietser heb je daar gelukkig geen last van; een groot deel van de ruim veertig kilometer lange route gaat over geasfalteerde, autovrije fietspaden.

HOUTEN WATERPUT

Hoewel we onderweg aanzienlijk meer fietsers tegenkomen dan een dag eerder, is het heerlijk rustig op het centrale plein in Gilze. Naast de terrassen, in een soort glazen vitrine, kun je een circa duizend jaar oude houten waterput bewonderen. Deze put, die tijdens

**BANJEREN IN BEIDE
BAARLES BETEKEN
DOORLOPEND
GRENSHOPPEN**

opgravingen in 1994 werd gevonden, was gemaakt van twee boven elkaar geplaatste halve, uitgeholde eikenboomstammen. Een paar jaar na de vondst werd de put met een enorme kraan verplaatst naar het plein.

We fietsen weer door. Als we, na afwisselend door bos en langs weidse akkers te hebben gereden, op het terras van restaurant-brasserie De fazant bij Ulvenhout een late lunch willen nuttigen, moeten we goed zoeken om nog een vrije tafel te bemachtigen. Het lijkt wel of heel Brabant hier met een drankje in de hand van de voorjaarszon zit te genieten! En geef ze eens ongelijk...

DODENDRAADROUTE

Op onze laatste vakantiedag fietsen we weer België in en uit, onder andere langs de Dodendraadroute. Die route voert langs bijzondere plaatsen uit de Eerste Wereldoorlog. De bizarre landsgrenzen in deze streek zorgden tijdens de oorlog soms voor schrijnende verhalen. België was bezet, Nederland neutraal. De vluchtelingenstroom die daardoor op gang kwam, probeerden de Duitse bezetters te stoppen met elektrische grensversperingen, oftewel de Dodendraad. Gemiddeld stond er ongeveer 2.000 volt op de grensversperring en menig vluchteling, spion of deserteur verloor bij die hekken het leven. De totale lengte van de versperring mat circa 180 kilometer en schattingen van het aantal slachtoffers lopen uiteen van enkele honderden tot bijna drieduizend doden. En wat te denken van sommige dorpjes die, doordat ze in een enclave lagen, feitelijk afgesloten waren van zowel Nederland als België?

DE BIZARRE LANDSGRENZEN IN DEZE STREEK ZORGDEN SOMS VOOR SCHRIJNENDE VERHALEN

Bijzonder is ook de landlopersbegraafplaats in de bossen bij het Belgische plaatsje Wortel. In de 19e eeuw werd in deze omgeving een sociale landbouwkolonie opgericht. Er bestonden al meer van die zogeheten Weldadigheidskoloniën, bedoeld om armoede te bestrijden en aan lager wal geraakte mensen te helpen. Meestal ging het om vrije koloniën, waar kolonisten huizen kregen en grond om te bewerken. Zo waren ze niet langer afhankelijk van de overheid voor (financiële) steun. Er waren echter ook onvrije koloniën, waar criminelen, landlopers en bedelaars verplicht naartoe werden gestuurd.

Ook de Wortel-kolonie en de kolonie in het nabijgelegen Merksplas begonnen vrij, maar bleken niet heel succesvol. In 1866 nam België een wet aan tegen landloperij en de gebouwen in Wortel werden een inrichting voor landlopers, en bleven dat in de decennia daarna af en aan. Pas bij de afschaffing van de landloperswet (in 1993) kwam er een einde aan beide koloniën.

WIJN IN DE FIETSTAS

We dwalen rond over de begraafplaats, waar de graven gemarkeerd worden met stenen kruizen waarop vaak alleen het nummer staat dat de landlopers kregen bij aankomst in de kolonie. Iets verderop, in Merksplas, is er voor wie meer wil weten bezoekerscentrum Kolonie 5-7. Wij fietsen echter terug naar de camping, met een tussenstop bij Hof van Baarle. Tussen de streekproducten

die je hier kunt kopen, troffen we eerder namelijk ook een lokaal geproduceerde witte wijn. We probeerden een fles en die smaakte goed. De wijngaard zelf, Hof van Baarle dus, blijkt op ruwweg een kilometer van de camping te liggen en heeft druivenstokken op zowel – ik durf het bijna niet meer te zeggen – Nederlands als Belgisch grondgebied. Ons lange weekend hier zou natuurlijk niet compleet zijn zonder een bezoekje aan zo'n aparte wijnboerderij. Zo genieten we aan het einde van onze fietstocht in de namiddagzon op een terras tussen de wijnranken van een heerlijk glas rosé. Het smaakt naar meer, zodat we uiteindelijk met een rammelede doos vol smakelijke souvenirs in de fietstas terugrijden naar onze camper.

Overnachten

Minicamping Boshoven 20678

De sitecode verwijst naar een locatie op **NKC Campercontact**.

